

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 15. broj

13. travnja 2023.

cijena 250 Ft

Sedamdeset godina Hrvatske škole u Pečuhu

3., 4. i 5. stranica

Dani hrvatskoga jezika u Santovu

3. stranica

U Salanti

7. stranica

Zeleni maskenbal

9. stranica

Poštanska mizerija

Kad je čovik betežan, svaka pomoć mu je vraćto za dušu. Kažem to na osnovi toga, koliko ljudi mi je i dovidob pomoglo, a kad smo upotribili uslugu pošte, spektakl je buktio. Naime, dobrovoljno je zamotan paket s flasteri, zavoji, sredstvi za zbrinjavanje rane u Americi. Paket je goridan, poslan na put, kako je rekla tamošnja djelatnica, čez 8 – 10 dani je kod mene. Tajedni su prošli u čekanju, zdravstvena hitna škatulja iz dalekoga kontinenta nikako nije htela zajti. Našu poštaricu sam jur izivcirala stalnim ispitkovanjem, kud i kade more biti škatulja, ali sam dobila samo tu informaciju da još i za trimi tajedni nije stupila u državu. Prijatelj u Americi takaj je na pošti postavio pitanje, kade nek more biti pošiljka, ka suprot obećanju, još vik nije zašla u Ugarsku. Poštanska zaposlenica prez ganutljivosti ga je informirala, da je paket tri tajedne u Kataru i sigurno je to zbog toga, jer u našoj državi vjerojatno nij' poštanske zgrade. Katar smjestiti polag Ugarske, po mojem skromnom mišljenju i iz americkanskoga gledišća, malo je već nek idiotizam. Paket za svitskim putovanjem 18. februara otpravio se je konačno u Budimpeštu, kade je, što drugo nek počivao, na poštanskoj adresi zračne luke. 20. februara još nije bio označen u elektroničkom sistemu, samo par dana kasnije, kade su pisali da je paket poslan prez međunarodnoga registracijskoga broja. To su tvrdili u Budimpešti, dokle je americkanski poštanski ured izjavio da s njeve strane potribne brojke su navedene. Paket je 3. marcijuša najzad poslan u New York, a 8. marcijuša po elektroničkom signalu na kom smo sprohodili put ovoga nesričnjaka, ponovno se je vratio u Budimpeštu, a 10. nanovič u Americu. Na cedulji za vraćanje uzrok nije napišen, zvana riči: „Irregular“. Americkanski peljač pošte kade je goridan paket, naglasio je da Pešta je kriva i pojma nimaju zašto je paket vraćen. A da se oni međjusobno dogovaraju, što i zašto fali s toga jadnoga komada, k tomu izgleda ni ingerencije, ni linije, ni vrijeme nije bilo. Tako od 29. januara do 10. marcijuša je durala neuspješna poštanska avantura mojega nigdar dobitenoga paketa. Kad sam pitala našu poštaricu kad ću ja konačno dobiti ta dar, iz šale mi je odgovorila: „Kad ozdraviš!“ Koga briга za poštu, samo da tako bude!

Tiho

Glasnikov tjedan

„Ne nazire se kraj rata u Ukrajini. Traje već više od godinu dana. Rusija je 21. veljače 2022. službeno priznala dvije samoproglašene separatističke države u Donbasu i otvoreno poslala svoju vojsku na te teritorije. Dana 25. veljače Rusija je napala Ukrajinu. A ove godine, ovih dana, Ukrajina je dronovima napala ruske snage na Krimu koji je Rusija anektirala još 2014. godine.“

Kad sam prošlih tjedana čitala agencijske vijesti, mnoge su mi zapele za oko. Jedna je od njih i ona kako su Sjedinjene Američke Države naspram ruske agresije „inaugurirale“ stalni vojni garnizon u Poznanju kao znak jedinstva NATO snaga i znak potpore SAD-a Poljskoj.

Taj američki garnizon, inače osmi američki garnizon stacioniran u Europi, bit će zadužen za koordinaciju potpore američkim snagama raspoređenim u Poljskoj i cijelom istočnom krilu NATO-a i bit će na usluzi glavnom stožeru V. korpusa američke vojske koji djeluje u Poljskoj od 2020. godine. U Poljskoj je trenutačno stacionirano više od 10 000 američkih vojnika, a kroz Poljsku prolazi većina vojnog naoružanja i opreme za Ukrajinu. Poljski ministar obrane izjavio je kako će stalni američki garnizon u Poznanju biti prva točka stalnog razmještanja američkih trupa u Poljskoj te kako cijeni stalnu američku vojnu nazočnost u Poljskoj, posebice zbog situacije u kojoj se trenutno nalazi Europa, tj. ruske invazije na Ukrajinu s ciljem obnove Ruskog Carstva. Dodao je kako je istureno zapovjedništvo V. korpusa američke vojske zalag „sigurnosti Poljske i cijelog NATO-ova istočnog krila“.

Još je jedna vijest odjeknula, ali je teško povjerovati kako će se rečeno ikad ostvariti. Međunarodni kazneni sud sa sjedištem u Haagu izdao je prije domalo dva tjedna nalog za uhićenje ruskog predsjednika Vladimira Putina optuživši ga da je odgovoran za ratne zločine u Ukrajini, nezakonite deportacije djece i nezakonito premještanje ljudi s teritorija Ukrajine u Rusku Federaciju. Moskva opetovano nije čede da ruske snage čine zločine u Ukrajini, odgovarajući kako su deportacije zapravo humanitarne evakuacije. Moskva je odbacila optužbe, nazivajući nalog za uhićenjem neprihvatljivim i navodeći kako Rusija nije članica Međunarodnog kaznenog suda te kako za nju stoga nisu važeće ni njegove odluke.

Ne nazire se kraj rata u Ukrajini. Traje već više od godinu dana. Rusija je 21. veljače 2022. službeno priznala dvije samoprog-

lašene separatističke države u Donbasu i otvoreno poslala svoju vojsku na te teritorije. Dana 25. veljače Rusija je napala Ukrajinu. A ove godine, ovih dana, Ukrajina je dronovima napala ruske snage na Krimu koji je Rusija anektirala još 2014. godine. Moskva je suspendirala sporazum o nuklearnom naoružanju sa SAD-om sve dok SAD ne izmijeni svoju politiku podrške Ukrajini. Putin je optužio SAD kako pokušava nanijeti „strateški poraz“ Rusiji u Ukrajini. Finska, koja s Rusijom dijeli 1300 kilometra dugu granicu, i Švedska, koja također graniči s Rusijom, još su u svibnju prošle godine izrazile namjeru ulaska u NATO. Ovih dana Finska je postala članica NATO-a, a Švedska se još nalazi u čekaonici. Ovih je tjedana Sjeverna Koreja testirala novi podvodni napadački dron koji može nositi nuklearno oružje te je čelnik države upozorio na to da zajedničke južnokorejske i američke vježbe moraju prestati. Testiranje je navodno održano kad su južnokorejske i američke snage pokrenule svoje najveće vježbe amfibijskog desanta u posljednjih nekoliko godina u kojima je sudjelovao i američki desantni brod. I zbog toga, kako kazuje Sjeverna Koreja, ona se mora „opremiti za sveobuhvatni rat i ojačati svoje nuklearne snage i u kvaliteti i u kvantiteti na prioritetoj osnovi“, donose agencijske vijesti. Zveckanja oružjem lako dovode do ispaljenih projektila, smrti i kaosa. Ukrajina od Europe traži oružje jer će bez oružja, tvrdi njezin predsjednik, rat trajati godinama. Traži projektele dugog dometa, streljivo i moderne zrakoplove te dodatne sankcije prema Rusiji. Iskrsnulo je da je Tik-Tok kineska aplikacija koja omogućuje Kini špijuniranje zapadnih vlada te se zbog toga mnogi odlučuju za njegovu zabranu na službenim telefonima. Štoviše, Bijela kuća zatražila je od kineske matične tvrtke ByteDance da proda Tik-Tok ili će aplikacija u SAD-u biti potpuno zabranjena. I tako svi i svuda, a oko nas kibernetika u službi nacionalne sigurnosti i obavještajnih agencija.

Branka Pavić Blažetin

Sedamdeset godina od utemeljenja Hrvatske škole u Pečuhu

„Škola je naša putovnica za budućnost jer sutra pripada onima koji se spremaju suočiti se s njom danas“

Prepuna aula djece, nastavnika, roditelja i prijatelja dočekala me je u Hrvatskoj školi u Pečuhu. Slavilo se sedamdeset godina osnovne škole, škole koja je pokrenuta u teškim i turbulentnim vremenima 1952. godine kad se tražilo mjesto pod suncem između Istoka i Zapada, u sjeni Informbiroa te Staljinova i Titova sukoba. Tad se, na štetu škola koje su djelovale po hrvatskim naseljima gdje je bilo Hrvata, želio stvoriti centar, a sve u cilju ispunjavanja zadataka Partije. Posla su se prihvatili učitelji iz sela gdje su djelovale južnoslavenske škole u kojima su oni i poučavali: iz Kozara, Katolja, Šaroša, oni su „nabavili“ djecu za pečušku školu. Tako je sve počelo. Ostalo je kontinuitet u skladu s političkim trenutkom i mogućnostima u njemu, sve do 2023. godine i dvojezične hrvatske osnovne škole s oko 260 učenika u održavanju Hrvatske državne samouprave.

Programom bogata svečanost podsjetila nas je na same početke u zgradi današnje pečuške Gimnazije „Klára Leöwey“, gdje se za sedamdesetak učenika brinulo osam nastavnika. U zgradi je radila i mađarska gimnazija, pa smo mi u školi bili u poslijepodnevnim satima.

Izložba fotografija

Bojana Popović kazuje stihove Anuške Babić-Vidakuše

Učenički dom bio je u Ulici Gyule Kulicha, a već od 1953. godine pa sve do 1974. škola i učenički dom djeluju u istoj zgradi, u Ulici Fürdő pod brojem 1. Ista je zgrada od 1983. do 1997. funkcionirala samo kao učenički dom. Škola je 1974. premještena u susjednu Bercsényijevu ulicu. Od 1983., kad je uz osnovnu školu pokrenuta i gimnazija, škola je na današnjoj lokaciji u Ulici Szigeti 97. „Tijekom vremena mijenjao se naziv škole: od južnoslavenske osnovne škole preko srpskohrvatske pa hrvatsko-srpske do današnjeg Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža“, rekla je na svečanosti proslave 70. obljetnice Hrvatske škole u Pečuhu njezina ravnateljica Janja Živković Mandić. Brojni uglednici, bivši djelatnici i učenici, sadašnji djelatnici i učenici te dvosatni program obilježili su svečanost održanu 10. ožujka. Lijepo je biti dijelom priče koja se zove Hrvatska škola Pečuh.

U svojem obraćanju ravnateljica Janja Živković Mandić istaknula je sljedeće: „Današnja škola (i to ne samo naša) doživljava

Mladen Andrić

Ivan Guban

Janja Živković Mandić

velike promjene. Ipak, dva su stalna lika, dva sudionika u njoj: učitelj i učenik. A ne mijenja se ni njezin cilj: odgojiti i obrazovati ljude pozitivnog, društveno korisnog mišljenja, ljude koji će se nakon završena školovanja moći samostalno snalaziti u stalnim društvenim promjenama. Znajući to, postavlja se pitanje kakva je naša škola. (...) Vjerujem i znam da je naša škola uvijek bila i ostala vrijedna, otvorena škola: bogata sadržajima, raznolikošću, spremnošću za novo, zahtjevnošću, s ozbiljnim sustavom zahtjeva i nadarenošću, a ni na trenutak pritom ne zaboravljajući svoje najvažnije poslanje: istraživanje, prikupljanje i očuvanje hrvatske baštine i bogatstva naših predaka. Škola je svoj cjeloviti program podredila pozivu izobrazbe hrvatske inteligencije u Mađarskoj, o čemu svjedoče uspješne karijere i životni putovi naših bivših učenika. Učenici izašli iz naših klupa odlično se snalaze na svim područjima života. Mnogi naši bivši učenici postali su poznati i uspješni u svojem poslu i obiteljskom životu. Možemo ih

Krležinu nagradu dobila je i umirovljena doravateljica Žuža Kečkeš

susresti ne samo ovdje u našem bližem okruženju već i u udaljenim dijelovima zemlje, a i svijeta. (...) Da smo na dobrom putu, dokazuje titula bazične ustanove Ureda za obrazovanje pri Ministarstvu prosvjete koju ponosno nosimo već treću godinu te ove godine dodijeljena titula Partnerske ustanove Pečuškoga sveučilišta. (...) Posebno bih se osvrnula na djelatnost mojeg neposrednog prethodnika, ravnatelja Gabora Györfvárija, koji je najdulje od svih ravnatelja bio na čelu ustanove i tako najjače oblikovao njezin imidž. Bio je graditelj koji je imao hrabrosti sanjati velike snove i od hrvatske škole stvoriti Hrvatski obrazovni centar. Sve investicije koje su danas vidljive u Szigeti ulici 97 ili Acsadyjevoj 8 plod su njegova samoprijekorna rada, njegovih vikenda provedenih u uredu, njegove domišljatosti i upornosti, a u tom plodu mi danas uživamo. Kao voditeljica ustanove sa svojim kolegama radit ću na tome da naša škola očuva ovaj duh, ovo zajedništvo i ove vrijednosti, da bude jednako uspješna i sljedećih 70 godina te da bude sposobna pripremiti isti broj uspješnih učenika za njihov put. (...) Naš je zadatak, prema riječi-

Jozo Solga predaje simboličan poklon ravnateljici Živković Mandić

Plesna skupina

ma Alberta Wassa, da gradimo mostove između prošlosti i budućnosti te da u stupove tih mostova ugradimo sve što je vrijedno prenijeti iz prošlosti u budućnost. Vjerojatno je u tome bila vrijedna i ova vaza koju smo mi nazvali vaza koja nas povezuje. Nitko ne zna koliko je ona stara, no netko ju je od kolega nedavno identificirao kad ju je, pripremajući se za izložbu, ugledao na jednoj staroj fotografiji još iz Ulice Fürdő. Kako se škola selila iz te ulice prvo u Bercsényijevu, zatim u Szigeti ulicu, i vaza je putovala s njom, pa je jednog dana osvanula na vrhu ormara u zbornici. Preživjela je sve selidbe, izgradnje, pregradnje, generalna čišćenja, i još je uvijek tu s nama da nas podsjeti na sve ono što smo prošli i što nas čeka u budućnosti."

U svojem obraćanju veleposlanik Republike Hrvatske Mladen Andrić prenio je pozdrave ministra znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Radovana Fuchsa kao i ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordana Grlića Radmana. Naglasivši važnost ustanove u održavanju HDS-a koja broji petsto polaznika, ukazao je na njezinu jedinstvenost i važnost kao jedne od najvažnijih hrvatskih institucija u Mađarskoj. To se prepoznaje i u Republici Hrvatskoj – ustanova je prisutna u različitim programima rada i suradnje kao i u bilateralnim sporazumima te programima hrvatske i mađarske vlade, što potvrđuje i Program obrazovne i znanstvene suradnje RH i Mađarske za razdoblje 2021. – 2025. Program otvara mogućnosti unapređenja odgoja i obrazovanja nacionalnih manjina hrvatske u Mađarskoj i mađarske u Republici Hrvatskoj u cilju očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta i baštine.

U svojem obraćanju predsjednik HDS-a Ivan Gugan između ostaloga je rekao: „Vjerojatno bih kao predstavnik održavatelja trebao održati svečani govor, ali danas ću si uzeti pravo i govoriti kao bivši učenik ove škole. Upravo je pedeset godina otkako sam kao prvašić prvi put stupio u ovu školu. Doduše, ne u ovu prekrasnu zgradu, nego u zgradu u Ulici Bercsényi. Tad sam upoznao prijatelje s kojima sam i danas nerazdvojan, to su mi pre-

Dio publike

Marljivi svirači

krasne uspomene. Upoznao sam svoje učitelje, nastavnike koji su me pratili kroz život, poslije me usmjerili prema gimnaziji u Budimpešti, a onda i na studij u Zagreb. Njima trebam zahvaliti što su bili u prvom redu ljudi, isto tako dobri stručnjaci, a bili su svjesni i savjesni Hrvati koji su radili svoj posao tako dobro da većinu sadašnjeg nastavničkog zbora čine bivši učenici ove škole. Neću nabrajati sve sjajne pedagoge, izdvojiti ću jednog koji nas je tako tragično napustio, čije je djelo tu oko nas, a to je Gábor Győrvári. On je itekako zadužio sve učitelje, učenike i hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. Kako sam rekao, bit ću subjektivan, stoga ću se prisjetiti Domovinskog rata i možda najtežih godina za hrvatski narod, kad je ova škola s nastavnicima i učenicima pružila dom i utočište mnogobrojnoj djeci prognanicima, kojih je bilo više nego naših učenika. Tim su svi pokazali da imaju veliko hrvatsko srce. Što zaželjeti? Sadašnjim djelatnicima ove škole da dožive svu ljubav i poštovanje od svojih učenika kao što i oni imaju poštovanje i ljubav prema svojim učiteljima. Jednako tako kao oni neka odgoje svjesne i savjesne mlade Hrvate, mlade intelektualce, ljude koji će raditi za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj."

Na svečanom programu nastupili su učenici i djelatnici škole: recitatori Bojana Popović, Liliana Kun i Emma Kovač-Darvaš, mali

zbor, veliki orkestar, mali plesači, mješoviti zbor, plesna skupina učenica 8. razreda, školski zbor i orkestar zajedno, prikazan je film o školi, kazališni komad, nastupio je „stari“ orkestar, plesna skupina gimnazijalaca, zbor nastavnika. Bilo je lijepo i sadržajno.

Ravnateljica Mandić dodijelila je i Krležinu nagradu četvorici laureata. Nagradu je utemeljio pokojni ravnatelj Gábor Győrvári, a dodjeljuje se svake godine maturantima koji su 12 godina proveli u školi i pritom postigli zavidne uspjehe u učenju. Iznimno je ovoga puta nagrada dodijeljena drugima. Krležinu nagradu Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom dodijelio je Gáboru Győrváriu – graditelju koji je ostvario svoj veliki san i od Hrvatske škole izgradio Hrvatski obrazovni centar. Osim njemu Krležina je nagrada dodijeljena Stipanu Légradiju, prvom ravnatelju Hrvatske škole, Zsuzsi Kecskés, dugogodišnjoj doravnateljici Hrvatske škole, i Riti Magyar, sadašnjoj doravnateljici Hrvatske škole.

Na samom kraju svečanog programa nazočnima i ravnateljici škole obratio se glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga uručivši prigodan poklon koji simbolično govori o postajama nekadašnje i sadašnje Hrvatske škole u Pečuhu. Nakon njega nazočnima se obratio i generalni konzul Drago Horvat predavši ravnateljici Živković prigodan poklon. Uz navedene uglednike svečanosti je nazočio i Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, i brojni drugi.

Proslavu obljetnice i izdavanje godišnjaka *70 godina Hrvatske škole Pečuh* financirali su Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, Fond „Gábor Bethlen“, Hrvatska narodnosna samouprava Baranjske županije, Zaklada za hrvatsko školstvo u Mađarskoj, hrvatske narodnosne samouprave Bačina, Birjana, Harkanja, Katolja, Lančuga, Martinaca, Mohača, Novog Sela, Salante, Selurinca, Šikloša, izdavačko poduzeće „Croatica“, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Branka Pavić Blažetin i Vilmos Bósz

U znaku njegovanja materinskog jezika, kulture i običaja

Dani hrvatskoga jezika u santovačkoj hrvatskoj školi

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi u učeničkom domu u Santovu od 20. do 21. ožujka održani su Dani hrvatskoga jezika. Prvog su dana učenici, učitelji i nastavnici u skupinama posjetili bogatu Zavičajnu zbirku u sjedištu Državne udruge šokačkih Hrvata. Nakon toga priređen je kviz na zavičajnu temu za učenike po razredima. Učenici nižih razreda igrali su se brojkama i slovima, crtali prepoznatljive hrvatske simbole (zastavu, kravatu i drugo), a zatim se zabava nastavila i na plesačnici. Uslijedio je prigodni kulturni program gostiju (pjevačkog zbora „Biser“ iz Dušnoka) i domaćina (pjevačkog zbora santovačke hrvatske škole). Poslije kulturnog programa održana su predavanja o narodnoj nošnji dušnočkih rackih Hrvata i santovačkih šokačkih Hrvata. Zatim su se učenici viših razreda natjecali na velikom kvizu po skupinama na temu „Hrvatska i Hrvati u Mađarskoj“ te u poznavanju hrvatskog jezika na sljedeće teme: na tržnici, kod liječnika i u gostionici. Uslijedila je plesačnica te zajednički ručak svih sudionika, domaćina i gostiju.

Sudionici školskog natjecanja u kazivanju stihova i proze

Svojom nazočnošću Dane hrvatskoga jezika uveličali su umirovljeni dugogodišnji ravnatelj Joso Šibalin, santovački načelnik Gabor Varga i predsjednik Državne udruge šokačkih Hrvata Stipan Kovačev.

U ranim poslijepodnevima u santovačkoj knjižnici u mjesnom Domu kulture održano je već tradicionalno školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na kojem je sudjelovalo tridesetak najboljih kazivača po razredima, i to u četiri kategorije. Učenici od 1. do 8. razreda kazivali su stihove poznatih hrvatskih dječjih pjesnika.

Prema ocjenjivačkom sudu, koji su činile učiteljica Silvija Varga iz Dušnoka te santovačke nastavnice Marija Kovačev Milanković i Eva Gorjanac Galić, u kategoriji 1. i 2. razreda 1. mjesto osvojio je Áron Csicsor s pjesmom Jadranke Čunčić-Bandov „E, baš hoću“, 2. Elza Szőnyi, a 3. Marin Kovačev. U kategoriji 3. i 4. razre-

Najbolji kazivači po kategorijama

da 1. mjesto osvojio je Zalán Tóth s pjesmom Kuzmana Landeke „Zeko Danko“, 2. Dávid Turcsányi, a 3. Máté Bors. U kategoriji 5. i 6. razreda 1. mjesto osvojila je Dorina Jakošević s pjesmom Božice Jelušić „Kutija s bojama“, 2. Renata Guti, a 3. Máté Bertics. U kategoriji 7. i 8. razreda 1. mjesto osvojila je Sonja Prehalek s pjesmom Ratka Zvrka „Tvoja staza“, 2. Kinga Orbán, a 3. Johanna Kernya.

Svim sudionicima dodijeljene su spomenice, a najboljima i pobjedni-

Mirjana Bošnjak i dr. Andrea Hasanović-Kolutac s učenicima

cima i skromni darovi koje je uručila ravnateljica Marija Žužić Kovács. Pobjednici kategorija predstavljat će santovačku školu na Državnom natjecanju u kazivanju stihova i proze koje će se, već po tradiciji, prirediti u budimpeštanskom HOŠIG-u 20. travnja ove godine.

Za ostale učenike u sportskoj dvorani priređeni su razni zabavni i sportski sadržaji – Activity, traženje riječi, sastavljanje rečenica, prevođenje i drugo. Drugog dana održana je obrtnička radionica za Uskrs koju je vodila suradnica mohačkog muzeja „Dorottya Kanizsai“ Mirjana Bošnjak. Na radionici učenici su se mogli upoznati s izradom pisanica. U okviru radionice sudjelovala je i ravnateljica Muzeja dr. Andrea Hasanović-Kolutac.

Stipan Balatinac

Kazivanje stihova na hrvatskom jeziku u Salanti

Svi zajedno

U salantskoj osnovnoj školi 28. veljače 2023. održano je natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku. Na natjecanju su sudjelovali učenici koji pohađaju narodnosnu nastavu hrvatskoga jezika i književnosti u satnici predmetne nastave, pet sati tjedno, plus sat Narodopisa tjedno na materinskom jeziku. Natjecanje je održano uz potporu Hrvatske samouprave Salante.

Nakon dvije godine pauze ponovno su se okupili učenici salantske osnovne škole kako bi proslavili dan hrvatskoga stiha. Nije bio lak posao izabrati prigodnu pjesmu, uvježbati stihove, naglaske i izraze, ali uspjeli su. Učenici su pokazali svoj trud i uspješno recitali izabrane pjesme. Osim prvog razreda svaki je učenik stao pred ocjenjivački sud koji su činili: Milica Klaić Tarađija, Žanet Vörös, Dijana Bori Kečkeš i Silvestar Balić.

Pažljivo se sluša

Dan hrvatske riječi počeo je kratkim prigodnim programom, što su prikazali najmlađi, a zatim je slijedilo natjecanje. Najbolji recitatori u 2. i 3. razredu bili su: Nataša Fodor, koja je osvojila

U iščekivanju

prvo mjesto, Balint Erdei je drugi, a Vivien Ignacz osvojila je treće mjesto.

Četvrti razred imao je iznimno dobre nastupe, pa su učenici posebno ocijenjeni. Prvo mjesto pripalo je Silardu Petroviću, drugo Nataliji Oršoš, a treće Aleksandri Toth. Posebnu nagradu dobio je Martin Sabo.

Viši razredi bili su u jednoj kategoriji. Među njima najbolji su: David Töreki (prvo mjesto), Amanda Haga i Robert Bori (drugo mjesto) te Lidija Szegfű (treće mjesto).

Nagrade i poklone Hrvatska samouprava Salante uručila je svakom učeniku.

Najveći trud u ovaj program uložila je učiteljica Andreja Schneider Poljak, koja je pet razreda pripremila za natjecanje, uvježbala pjesmice i program s učenicima te postavila dekoraciju, rekla nam je ravnateljica škole Éva Ádam Bedics.

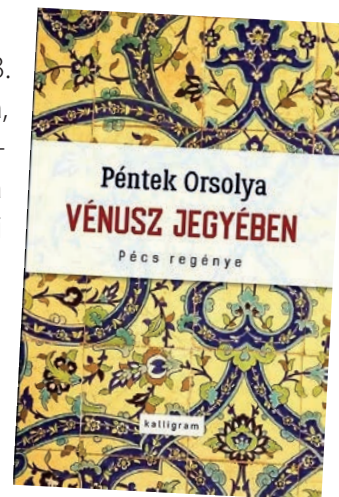
Branka Pavić Blažetin

Proglašenje rezultata

„Vénusz jegyében”

Hrvatska samouprava Staroga Budima – Bekašmeđera u prvom tromjesečju 2023. godine na bogatim kulturnim programima čeka sve koje zanimaju hrvatska kultura, književnost i povijest, reče nam predsjednik samouprave dr. István Attila Szoboszlai. Tako je 3. veljače 2023. organizirana književna večer na kojoj se predstavila književnica Orsolya Péntek. Péntek je spisateljica i slikarica hrvatskog podrijetla i urednica časopisa „Óbudai Anziks”. Večer je organizirana kako bi se predstavio njezin novi roman pod naslovom „Vénusz jegyében”, koji je objavljen u jesen 2022. godine i koji književna kritika smatra jednim od ponajboljih objavljenih romana na mađarskom jeziku u prošloj godini. Razgovor s autoricom na mađarskom jeziku vodio je dr. sc. Stjepan Blažetin, književni povjesničar, književnik, prevoditelj, predsjednik Odsjeka za kroatistiku Instituta za slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

dr. sc. Stjepan Blažetin predstavlja knjigu

„Vénusz jegyében” („U znaku Venere”) roman je o gradu. O gradu koji zovu i zvaše Sopianae, Fünfkirchen, Quinque Ecclesiae, Pečuh, Pečuj i Pécs. O gradu s puno imena, gradu slojevite kulture i prošlosti, gradu čije su stijene tisućljećima slagali jedne na druge brojni narodi i brojni stanovnici – od Rimljana, Kelta, preko Slavena do Mađara, Turaka, Hrvata i Nijemaca. Grad u kojem je djelovalo srednjovjekovno sveučilište, koji su osvajali i gubili mnogi, a on se uzdizao iznad svih čuvajući ljubomorno sve najbolje od onih koji su se šetali njime, čuvajući i gradeći sebe od najboljeg materijala što su mu putnici donijeli i ostavili. I sama spisateljica rođena je u Gradu čiji su mirisi najprepoznatljiviji i koji je mjesto harmonije i sklada. Čvrsta stijena od pamtivijeka, na granici limesa, na rubu svijeta koja u sebi nosi zajednički prepoznatljiv kod. Izabrali su ga rimski prognanik, keltska žena Ul-pia Ruca, srednjovjekovni učitelj Galvano da Bologna, humanist

dr. István Attila Szoboszlai i dio zainteresirane publike

Jan Pannonije, Idris baba, biskup Klímó, Zsolnayjevi, Angsterovi te svi rođeni u dvadesetom stoljeću.

Orsolya Péntek piše ovako: „Drukčija je ovdje voda. Pitkija. Možda je stoga i voće drukčije, više je u njemu noći, više hladnoće. Ugrize mraz drveće, koje pamti bol ugriza kad ga žari sunce. I voće je stoga slađe. Plod je teži i ljepši. Prognanik je često govorio tako o Sopianaeu kao da ga istodobno mrzi i voli. Jednom je rekao da ne može on ništa jer je ovo jedini grad u cijelom carstvu koji je uz Rim rođen u cijelosti u znaku Venere, koji je vladao kad se grad rodio.”

Orsolya Péntek vodi nas na putovanje koje je započelo prije više od dvije tisuće godina i koje i danas traje. A mi smo putnici u gradu koji nas čeka raširenih ruku i ispraća znajući da ćemo mu se vratiti. Naći ćemo u njemu i Martina Tomasovicsa, grobara koji pokapa umrle od kuge i pokušava oživjeti grad s preživjelima. Grad znanja, želje za učenjem, tiskara i knjižnica, začina i vrtova ruža, kupališta i fontana, džamija i crkvi. Grad koji su voljeli turski osvajači i nisu dirali njegove zidine i ulice jer je prema njihovim legendama u Pečuhu Platonova grobnica. U turskom legendariju Platona nisu poštovali kao filozofa, nego kao čarobnjaka koji je od Aleksandra Velikog dobio zemlju i pokopan je u ružičnjaku grada podno Mečeka koji Turci u svojim kronikama zvaše Srcokradicom.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

LE ROUGE-GORGE iz Messiaenova kataloga cvrkuće. Ta i druge tice znadu uzlijetati prema tišini. Ali netko želi slušati, ploditi ugodu. Pa si uskrati vrh jezika, u nos nagura gnijezdo. Ptice stanu slijetati u uho, bojažljivo. Grančice vape napuštenošću. I sve se sporije njišu.

Miroslav Kirin

Komedija „Kad laž zvoni“ u Bizonji

FOTO: RENATA NOVAK

Kazališna skupina Hrvata u Slovačkoj 18. ožujka prikazala je smiješni hrvatski igrokaz u Bizonji. Komedija „Kad laž zvoni“ sastoji se od tri čina, a nastala je prema tekstu njemačkog autora Markusa Lauterbacha. Komediju su preveli Štefan i Radoslav Janković, a organizatorica i šaptačica bila je Klara Wolfova.

Glumci iz Hrvatskog Jandrofa i Čunova zaista su razveselili publiku. Tema je komedije svakidašnja: problemi u seoskom društvu, psovanje, novac i laž. Gledatelji su se mogli dobro nasmijati, a (iskreno rečeno) i razmisliti o svojim pogreškama i mjesnim problemima.

Bizonjska hrvatska samouprava ugostila je kazališnu skupinu nakon predstave i tako se večer s dobrim prijateljima nastavila zabavnim razgovorom i pjevanjem.

Renata Novak

FOTO: RANOMIRA SCHMIDT

Zeleni maskenbal Zaklade za Petrovo Selo

Ni sami organizatori ne bi bili mislili na 20. maskenbalu Zaklade za Petrovo Selo pred trimi ljeti da će u balskom rasporedu slijediti duga pauza zbog pandemije. Ovo je zabava na kojoj skupaju mladi i stari ovoga sela, a organizacijski štab, na čelu s predsjednikom Zaklade Robertom Filipovićem, vik izmisli „strašne“ teme, pokazujući smjer, kako se moraju najti u balu fašenski veseljaci. Tako konačno 18. februara su bili pozvani svi na modnu reviju, kad su gosti dobili posebnu zadaću da se obliču u zeleno. No, onde su mogli onda svi pokazati svu svoju kreativnost, duhovitost, a i čut za šalu. Zelena je bila dekoracija u kulturnom domu, zelenkasti je bio sendvič, zelenile su se šudljice, a i dani za tombolu su skupastavljeni većinom u ovoj farbi. Civilne organizacije, privatnici, familije takaj su ponudili pakete za presenečenje. Kih 400 ljudi, ne samo iz našega, nego i iz susjednih sel, željno je sprohodilo šalni program, kade je bilo obavezno smijanje i aplauz, potom se je pak bezbrižno zabavljalo sve do zore s petrovskim bendi.

Tiho

FOTO: DANIEL TIHAR

Petroviska mladina

Člani Zaklade i ujedno organizatori bala

Koprive u novim majicama

Koordinacijski sastanak u Croatici

U prostorijama Croatice 16. ožujka 2023. održan je koordinacijski sastanak s predstavnicima hrvatske zajednice. Sastanak je inicirala i sudionike pozvala ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin. Na početku je pozdravila nazočne i predstavila plan programa rada Croatice za 2023. godinu te moderirala sastanak.

Zahvalila je svim nazočnima što kupuju Croatičina izdanja i što se pretplaćuju na Hrvatski glasnik te je izrazila nadu za daljnju suradnju.

Najavila je svibanjsko obilježavanje Dana hrvatskog tiska u suradnji sa Hrvatskom državnom samoupravom i upoznala nazočne s njegovim programom. Osvrnula se i na druge planove poduzeća u 2023. godini – izdavanje pjesničke zbirke Marije Huljev iz Unde, suradnju s vinkovačkim društvom likovnih umjetnika i izložbu akademskog slikara Ivana Lončara i njegova sina Marka Lončara te na projekt „Podravina u srcu Budimpešte“. Posredstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske predstaviti će se i udruga „Veteranke domovinskog rata“, a u Croatici će se održati i VI. Hrvatska književna Panonija u suradnji s Đakovačkim kulturnim krugom.

Nazočnima su se obratili i veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan te glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

Veleposlanik je istaknuo da je poželjno koordinirati programski kalendar i kako Veleposlanstvo organizira događaje koji će privući kako hrvatsku tako i mađarsku publiku. Njegova suradnica Marina Sikora detaljnije je opisala programe. Istaknula je Dan državnosti koji će se održati u Kući glazbe 31. svibnja, što je ujedno i obilježavanje desete obljetnice pristupanja Hrvatske Europ-

skoj uniji, uz koncert poznatog pijanista Lovre Pogorelića, lipanjsku premijeru filma „Sigurno mjesto“ u sklopu Ljetnog festivala igranog filma u Čopaku, koncerte u Pečuhu (9. listopada) i Akademiji „Franc Liszt“ (10. listopada) uz četiri gitarista, gostovanje zagrebačkog HNK-a 15. i 16. rujna s operom „Nabuko“ i baletom „Spartak“ i Hrvatski božićni koncert koji će se održati 6. prosinca u bazilici sv. Stjepana s nastupom KUD-a „Ivan Goran Kovačić“.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan informirao je nazočne o programima HDS-a u nadolazećem razdoblju. Istaknuo je Hodočašće mladih u Međugorje, Croatiadu – Državno natjecanje u kazivanju stihova i proze, XV. Hrvatski državni malonogometni kup, Kobasijadu, Dan hrvatskog tiska u Mađarskoj, VI. Hrvatski državni tamburaški festival, Dan hrvatskog školstva, IV. Hrvatski državni dječji festival, XV. Državnu kulturnu turneju, Državne kampove hrvatskog jezika i kulture, Hrvatski državni vjerski kamp, Hrvatski ljetni festival te „CRO-TOUR“.

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga istaknuo je kako hrvatska zajednica ima puno programa. Osvrnuo se na prvi Zakon o narodnosnim i etničkim pravima u Mađarskoj koji je usvojen prije 30 godina i kojim su 1993. postavljene temelji za utemeljenje narodnosnih samouprava. Dodao je kako je utemeljena jedna radna skupina koja radi na prijedlogu izmjena i dopuna narodnosnog zakona te pozvao sve koji imaju prijedlog ili primjedbu u vezi s zakonom da mu to pismeno dostave jer će do kraja lipnja parlament usvojiti izmjene i dopune. Naglasio je kako je 2024. godina izborna godina i da će se izbori za mjesne i narodnosne samouprave održati isti dan kao i izbori za Europski parlament. Najavio je i godišnju skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj koja će se održati 13. svibnja.

Cilj održanog sastanka bio je uskladiti programe pojedinih samouprava i institucija, predstaviti suradnju Croatice s hrvatskim samoupravama i institucijama, a govorilo se i o aktualnim temama hrvatske zajednice u Budimpešti i okolici te cijeloj državi.

Neda Maretić

„Odličje za Kemlju“ Franciju Nemethu

Povodom ugarskoga nacionalnoga svetka u čast Revolucije 1848. Seoska samouprava Kemlje jur tradicionalno nagradjuje svoje zaslužne stanovnike, aktiviste. Med odlikovanimi peršonami ljetos se je našao i Franci Nemeth Kišov, peljač Kulturno-umjetničkoga društva „Konoplje“ i naš dopisnik iz Kemlje.

Franci je cijeli svoj život posvetio tomu da kemljanski običaji, pjesme, tanci i hrvatski jezik se ne zgubi s njegovoga rodnoga kraja. Zvanarednu zaslugu ima u tom da do dana današnjega ljubomorno se čuvaju zakoni, hrvatski tanci i stare narodne nošnje. Desetljeća dugo je podučavao mladinu i dicu na ljubav hrvatskih tancov i ljeta 2002. ponovno je na noge postavio folklornu grupu odrasčenih pod imenom KUD „Konoplje“. U minuli ljeti njegovi folklorišti nastupali su na brojni festivali, skoro u svakom gradišćanskom naselju unutar i van granic. On je „kriv“ da jur zdavnih ljet postoji suradnja Kemljancev s kudovci „Orljava“ u Pleternici. Neprestalno i neumorno se trudi iskopati iz arhiva i spominke i podatke, tako je obnovljen i običaj sv. Barbare, koji je jedinstven po cijeloj Europi. Nje povidajka je mnogo puti predstavljena i na folklornoj sceni, a u najnovije vrime kemljanski decembar pozdravlja i Najlipšu Barbaru. Nij' predbožićnoga svečevanja prez hrvatske molitve i predstave, a i fašenski bali su glasnjiji ter šareniji od hrvatskih skečov. Doprimio je najzad sa svojim folklorišti na kemljanske ulice bižanje krampusov i kemljanski mesopust. Na Hrvatski dani svenek sastavlja vridnu izložbu od hrvatskih vridnih kipicov i orudaljev. Odgovoran je za

Načelnica Gizella Eller prikazuje kemljansku nagradu

Franci Nemeth Kišov

FOTO: ISTVAN KERÉKES / KISALFÖLD

hrvatske informacije i na mjesnoj kabelnoj televiziji. Za knjigu kemljanske Škrinje vridnosti otkrio je važne informacije o kapeli sv. Florijana, inicirao je nje obnovu i redovno organizira i molitvene ure ter maše u dotičnom Božjem domu. Član je zmožnoga jačkarnoga zbora Gradišćancev „Pax et Bonum“. „Njegovo aktivno društveno djelovanje zalog je očuvanja običaja, kulture i jezika kemljanskih Hrvatov. Njegovu odanost, izdržljivo, trajno i oduševljeno istraživanje ter naprikdavanje tih vridnosti je Odličjem za Kemlju nagradilo zastupništvo Kemlje“, rekla je načelnica Gizella Eller. Našemu odlikovanomu kolegaru od pera iz svega srca gratuliramo, željimo mu dobro zdravlje i još preskrajnu volju za daljnje spašavanje kemljanskoga bogatoga kulturnoga jerba.

Tiho

Na kiseškom Križnom putu po sedmi put

Tajedan dan prlje Macicne nedilje je Zbirka sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj ponovno pozvala vjernike na hrvatski, jur sedmi, križni put na kisešku Kalvariju. Uprav tako kot lani i u prethodni ljeti, mnoštvo ljudi se je okupilo da bi to nediljno otpodne aldovali za put u vjerskoj skupščini u dibokoj molitvi s korizmenimi jačkami na materinskom jeziku. Hrvati iz Narde, Priske, Hrvatskoga Židana, Plajgora, Sambotela, Koljnofa, Kisega, Čeprega, Unde i Petrovoga Sela od štacije do štacije su sprohodili gradišćanskohrvatskoga farnika Prodrštova i Otave iz Austrije Štefana Jahnsa i spomenuli se tako na muku Kristuševu. Zato je služilo i posebno izdanje Zbirke s pobožnošću i teksti križnoga puta. Teški tarhet nošenja zvučnika i ljetos se na se zeo dr. Andrija Handler, direktor Zbirke, a križ na početku povorke zopet je počivao na ramenu Šandora Petkovića, predsjednika Hrvatske samouprave Kisega. Dojti do Kalvarije, do vrhunca briga, svim je bilo olakšanje za bogatim duhovnim sadržajem, a u gradskoj crikvi Kraljice Svetih Očenašev nediljnu mašu je predvodio židanski farnik Štefan Dumović.

FOTO: MIRJANA ŠTENBERG

Tiho

Višenamjenski centar za mobilnost turista

U sklopu svojeg dvodnevnog boravka u Šomođskoj županiji predsjednica Mađarske Katalin Novák 25. ožujka s predsjednikom Skupštine Šomođske županije Norbertom Biróom i gradonačelnikom Barče Csabom Koósom prerezala je vrpce Višenamjenskog centra za mobilnost turista koji je smješten na samoj obali rijeke Drave u Barči. Riječ je o zgradi nekadašnjeg barčanskog skladišta soli. Nakon svečanosti otvorenja predsjednica Novák sa svojim domaćinima prešla je biciklom dravski most i došla do bivšeg graničnog prijelaza i šengenske granice, koja danas povezuje (više ne dijeli) Mađarsku i Hrvatsku.

Samouprava grada Barče dobila je potporu iz projekta Interreg V-A, Programske suradnje Mađarska – Hrvatska, u okviru natječaja pod nazivom „Virtualno povezivanje industrijskih centara uz Dravu između Mađarske i Hrvatske (VICINaD)“. Projekt vrijedi 1 597 840 eura. Kao partneri u projektu sudjelovali su Grad Belišće i Lučka uprava „Osijek“. U Belišću je obnovljeno pokretno kulturno dobro „Gutmannov parni vlak“, koji neki zovu „Čiro“, a drugi „Buco“. Rekonstrukcija je obuhvaćala lokomotivu i pet vagona te postavljanje na prostoru uzduž Željezničke ulice u neposrednoj blizini Zelenih kuća. To je danas jedinstven spomenik i sjećanje na nekadašnju uskotračnu slavonsko-podravsku željeznicu koja je niz godina pulsirala životom Slavonije i Podravine, a ukinuta je 1970. godine. Beliščani su izradili i projektnu dokumentaciju za buduću gradnju malog pristaništa za turističke brodove u Bistrincima na Odmorištu „Drava“. Cilj je zajedničkog programa turistički razvoj zgrada i prostora koji su se upotrebljavali u doba dualizma te stvaranje novih turističkih atrakcija.

Rekonstrukcijom bivše zgrade skladišta soli na obali rijeke Drave u Barči dobiven je višenamjenski društveni prostor s dvjema prostorijama. Jedna od njih funkcionira kao mjesto za individualno informiranje i stjecanje znanja, a zbog svoje odvojenosti i oblika u nju su postavljeni i „glasni“ uređaji. U drugoj je interaktivna izložba. Glavna je svrha interaktivne izložbe, koja je smještena na 98 m² u centru mobilnosti, informirati i poučavati posjetitelje o povijesti prijevoza u Barči, industrijskom naslijeđu i tradiciji, njegovu prirodnom okruženju te o kulturnim i etnografskim vrijednostima. Između ostalog, virtualna vodena tura omogućit će i krstarenje Dravom u kojem će se moći obići najzanimljiviji dijelovi Drave. Sjedeći u trupu, moći ćete odabrati riječni dio na ploči na maloj konzoli. Glavna je atrakcija centra društvena igra koja ispunjava najveći dio prostora, a koja svojim

Predsjednica Mađarske Katalin Novák, Norbert Biró, Csaba Koós i László Szászfalvi

velikim dimenzijama i šarenim lutkama dovodi u iskušenje da zaigrate dobro poznatu igru „Čovječe, ne ljuti se!“.

Radovi na izgradnji centra započeli su u kolovozu 2021., no ubrzo su se pojavili problemi oko stabilnosti zidova zgrade – srušio se jedan od glavnih potpornih zidova. Izrada novih planova i izvođenje dodatnih radova također su usporili procese izgradnje. Zbog toga je intenzivniji dio radova započeo u proljeće 2022. godine, no tad je zbog nedostatka drva došlo do daljnjih odgoda. Kako je zbog navedenih razloga kasnio završetak izgradnje, morao se promijeniti i rok za interaktivnu izložbu. Projekt je proveden uz potporu Europske unije kroz Europski fond za regionalni razvoj, a zatvoren je međunarodnom konferencijom održanom 24. ožujka u Barči.

Branka Pavić Blažetin

U spomen

Jaga (Ágnes) Kovácssevic Gadányi (1935. – 2023.)

U utorak je preminula Novoseljanka Jaga (Ágnes) Kovácssevic Gadányi. Jaga se rodila 24. travnja 1935. godine, a umrla je 28. ožujka 2023. Cijeli svoj život provela je vesela i radna u rodnoj Podravini. Udala se za Pavu Gadányija, poznatog duduša iz Novog Sela. Radili su i stvarali zajedno, odgajali sina Tibora, radovali se unucima Tiboru i Balázsua. „Vilinski duduš“ bać Pavo preminuo je 9. listopada u devedesetoj godini života. Ni pola godine poslije slijedi ga njegova Jaga.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Glazbene čarolije u koljnofskoj školi

Još u februaru je u koljnofskoj Dvojezičnoj školi i čuvarnici „Mihovil Naković“ na inicijativu učiteljice hrvatskoga jezika Biserke Brindze Diča samouprava organizirala karaoke naticanje s hrvatskim jačkama za učenike viših razredov. Tako su učenici u publici mogli poslušati slijedeće pjesme: „Od mora do mora“ (Daleka obala), „Jednu za ljubav“ (Danijela Martinović), diča pjesma „Pet malih majmuna“, „Mirno more“ (Pinkica), „Samo je jedno“ (Zaprešić Boys), „Ja samo pjevam“ (Severina), „Zeko i potočić“ (Zdenka Vučković) i „Bubamara“ (Boban Marković).

tatorica (Kata Egrešić). Za najbolju interpretaciju je nagradjena Hanna Puskás, učenica 7. razreda, ka je jako talentirana i u crtanju i farbanju. Nagrada publike je došla u ruka Veselim mornarom. Tehnički dio naticanja je peljala učiteljica Sabina Balogh. Učiteljica i ujedno pokretačica naticanja Biserka Brindza je istaknula timski rad učiteljev, ča se je zrcalilo u programu.

Ingrid Klemenčić

Žiri na čelu s direktoricom škole Agicom Sárközi imao je jako tešku zadaću, kad su se dica lipo pripremila i naravno predstavila svoju produkciju.

Nagrade su podilili u slijedeći kategorija: Najmotivnija pjesma (Molli Horváth), Najbolja pjesma s Balkana (Sarolta Gyurázt), Najbolji hrvatski navijači (Armin Grubić, Marko Mogyorósi i Barnabás Bicsák), Najbolja štimunga (Hanna Puskás), Najoriginalniji mornari (Lórant Szabó, Martin Kocsis, Barnabás Gyurázt), Najbolja diča pjesma (David Fung, Panna Egrešić, Rozi Tóth), Najlipša uspavanka (Nadine Begović, Klára Radó, Izabella Tóth, Patrik Milković, Judit Filázt) i Najatraktivnija imi-

U Pomurju predstavljen *Hrvatski katolički kalendar 2023.*

U korizmenom razdoblju u organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ održano je više vjerskih programa, među ostalim i prezentacija *Hrvatskog katoličkog kalendara 2023.* u Fedakovoj kuriji u Serdahelu. Kalendar je predstavila urednica Lilla Trubić, a događaj su pjevanjem i sviranjem pomurskih popevaka i crkvenih pjesama obogatili tamburaši Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ i članovi pomurskih pjevačkih zborova. Programu su nazočili i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, župnik iz Goričana Josip Drvoderić i predstavnici hrvatskih samouprava regije.

Publika i predstavljači

Hrvatski katolički kalendar za 2023. godinu drugi je put objavljen u nakladništvu Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ i Croatice u cilju obnove tradicije izdavanja nekadašnjih katoličkih kalendara za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. Nakon što je ravnateljica Zavoda Zorica Prosenjak Matola pozdravila sve nazočne, urednica je kratko govorila o povijesti katoličkih kalendara, o čemu su nekad skrbili svećenici. Nakon glazbenog bloka nastavila je sa sadržajem aktualnog kalendara u kojem su zastupljene sve regije Hrvata u Mađarskoj s vjerskim temama. Objavljivanje kalendara bila je ideja vrlo aktivna Odbora za vjerska pitanja Hrvatske državne samouprave, čija je članica i sama urednica kalendara, a koji pokušava okupiti mlade oko vjere te jačati ih u njoj – i to na hrvatskom jeziku. Odbor je uspješno organizirao hodočašće za mlade i dječje vjerske kampove za koje postoji interes. Jedan je od važnih projekata Odbora i objavljivanje katoličkog kalendara. U ovogodišnje izdanje uvrštene su svećeničke homilije, razgovori sa svećenicima, crkveni događaji i stihovi vezani uz temu. Na prezentaciji posebno su bili istaknuti sadržaji koji se vežu uz Pomurje kao što je prekogranična suradnja na vjerskom polju, djelovanje vjerskih zajednica, predstavljanje crkava pa i recepti blagdanskih stolova. Urednica Lilla Trubić zahvalila je suradnicima i autorima raznih napisa na pomoći i izrazila nadu da će sljedeće godine također biti Hrvatskog katoličkog kalendara.

Beta

KERESTUR – U Keresturu se odvijaju radovi izgradnje biciklističke staze koja će povezivati Mlinarce, Kerestur i Tiloš. Ulaganje od 2 milijarde forinti ostvaruje se u sklopu Programa „Mura“. Biciklistička staza vodit će uz rijeku Muru na nasipu uz koji se nalaze i šljunčare i mrtvice te će tako biciklisti imati mogućnost promatrati prirodni krajolik i provesti nekoliko dana u području. Kerestursko vodstvo postupno ulaže u biciklistički turizam. Nedavno je otvorena *pump track* staza za bicikliste kojom se mogu služiti i roleri, skejteri, vozači romobila, a više puta godišnje organiziraju se biciklističke i druge sportske priredbe.

FIĆEHAZ – Mjesna samouprava i mjesni dječji vrtić uspješno su se kandidirali na projekt u Programu zaštite okoliša. Budući da predškolska ustanova posvećuje posebnu pozornost odgoju o zaštiti okoliša, u sklopu projekta održani su razni programi za djecu: učenje o odvojenu prikupljanju otpada, kompostiranju, recikliranju. Ustanova je objavila natjecanje za obitelji u recikliranju otpada. Trebalo je od otpada izraditi razne igračke i makete, a proglašenje rezultata natjecanja upriličeno je u sklopu igraonice. Prvo mjesto osvojila je obitelj Czinderi (izrada magične kućice), drugo mjesto obitelj Pókecz (izrada makete željezničke postaje Fićehaza), a treće mjesto obitelj Órsos (izrada žirafa). Svi natjecatelji bili su nagrađeni.

Kobasijada 2023. u znaku humanosti

*Pomozimo Rebeki Horváth učenici 11. r. Gimnazije „Miroslav Krleža“
Prikupimo financijsku donaciju za njezino liječenje*

Rebeka Horváth ima 18 godina, živi u malom selu, u Katolju, i pohađa 11. razred Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže u Pečuhu. Simptome bolesti počela je imati još u vrtiću i poslije par godina osjetila je slabost u nogama. Njezino se fizičko stanje postupno pogoršavalo. U kratkom vremenu otkrivena joj je mišićna distrofija udova. Rebeka je s 11 godina dobila još jednu lošu vijest, dijagnosticiran joj je rak limfocita. Počela je ići na kemoterapiju i počela je utrka s vremenom jer je rak već tad bio u trećem stadiju. Kemoterapija nije dobro utjecala na mišiće, baza njezinih mišića propadala je iz dana u dan. Rebeka je uvijek imala veliku snagu i hrabrost, vjerovala je i vjeruje da će jednom ozdraviti. Kako je i njezina mama rekla, snaga i izdržljivost koju ima primjer je za sve nas svaki dan i možemo puno naučiti od nje. Kad je imala 14 godina, svakidašnja šetnja postala je sve teža i teža, pa je dobila električna kolica. Mišićna distrofija ne djeluje samo na noge nego i na ruke te ramena sa svim zamislivim problemima. Njezino liječenje komplicirala je činjenica da je slomila lijevo koljeno tijekom pada 2021. godine, što je zahtijevalo hitnu operaciju. Nakon nezgode trebali su zaustaviti svakodnevne fizioterapije, zbog čega su joj znatno oslabjeli mišići nogu, ruku i leđa. Rebeka ne može ni stajati ni hodati otkako je slomila koljeno, no pojavio se još jedan tračak nade – dr. Igor Nazarov u Španjolskoj mogao bi ope-

rirati Rebeku, ali za to je potrebno 2,7 milijuna forinti. Nakon operacije zaglavljani mišići mogli bi se ponovno pokrenuti, prokrvljenost znatno poboljšati, a time i kvaliteta njezina života. Obitelj zato traži humanitarnu pomoć u obliku novčane donacije. Uz vašu pomoć postoji nada da se uspije prikupiti potrebna donacija za Rebečinu operaciju u Španjolskoj. Zahvaljujemo vam s povjerenjem, zahvaljujemo vam na svakoj financijskoj potpori, svim riječima ohrabrenja i snage, kojima zajedno, kao cjelina, možemo doprinijeti smanjenju Rebečinih opterećenja, poboljšanju kvalitete njezina života i, što je najvažnije, ostvarenju njezinih snova.

Donirajte Rebeki Horváth za operaciju.

Luca Ivanković

Svoje novčane priloge možete uplatiti na račun sa sljedećim podacima:

Vlasnik računa: Horváth Gilbert (otac)

Broj računa: 11773315-00443423 (OTP)

Opis plaćanja: Za Rebečinu operaciju

Rebeki možete donirati i 1 % svojeg poreza (SZJA) za 2022. godinu:

Vlasnik računa: Zaklada obitelji i zajednice

Broj računa: 18312801-1-02

Likovni darovi Budimpešte Iserlohn

Na ovogodišnji međunarodni likovni natječaj na temu „Drvo – mudrost, znanje, križ i stablo“, koji već godinama raspisuje dvoje hrvatskih umjetnika koji žive u Iserlohn – Ankica i Ante Karačić, stigla su i dva prekrasna rada učenica budimpeštanskog HOŠIG-a. Likovni rad poslala im je Lilla Bendeskov, učenica 7. razreda koja već godinama sudjeluje na tom likovnom natječaju i gotovo se uvijek nađe među nagrađenima. Ove je godine u svojoj kategoriji osvojila 3. mjesto. Njezin je mentor profesor likovnog odgoja Zoltán Csomós. Rad je poslala i učenica 3. razreda budimpeštanskog HOŠIG-a Julijana Nagy-Soja, koja je u svojoj kategoriji osvojila 4. mjesto. I njezin je mentor profesor likovnog odgoja Zoltán Csomós.

Julijana Nagy-Soja

Na ovogodišnje 23. natjecanje pristigao je rekordan broj radova, njih preko 1500 iz deset zemalja uz sudjelovanje dvjestotinjak nastavnika. Time su nadmašeni svi prethodni natjecanja. Puno je novih škola, puno područnih škola koje su pred zatvaranjem zbog malog broja učenika, ali su s radošću sudjelovali na natjecanju. Ocjenjivački sud koji su činili ravnatelj umjetničke škole u Iserlohn Rainhard Veit i ravnatelj Gradske galerije u Iserlohn Reiner Danne imao je pune ruke posla.

Julijana je nacrtala svoja omiljena drveća

Branka Pavić Blažetin

VIII. HRVATSKA DRŽAVNA
KOBASIJADA
 U PEČUHU, 22. TRAVNJA 2023. GODINE U 19:00 SATI
 SPORTSKA DVORANA „LAUBER DEZSO“

NASTUPAJU:

MEJAŠI

MISIJA VIT

Organizator:
 Kulturno-prosvjetni centar i
 odmaralište Hrvata u Mađarskoj,
 Hrvatska država samouprava,
 Hrvatsko kazalište Pečuh

Samudžbo u organizaciji:
 hds.kpcohm@gmail.com
 Informacije:
 Gabi Kohuth +36 30 392 70 13
 Damir Solga +36 70 521 95 27
 Pečuh, Hrvatski dom (Jókai ter 11)

NIKUL-KP-1-2023/3-000195

PRESDRŽA SE Održavanje področja

OLAS – Načelnica Olasa Gabrijela Tot i predsjednica Hrvatske samouprave Ana Rozinger 8. ožujka primile su delegaciju Udruge vinogradara i vinara „Martinovo brdo“, Etnosela „Gajjić“ i Matice umirovljenika grada Belog Manastira.

GARA – Uz poziv „Upoznajte naše prijateljsko selo“ Hrvatska samouprava Gare 29. travnja organizira jednodnevni izlet u Riđicu. Autobus će u 8 sati krenuti od garske župne crkve. U 10 sati posjetit će se Etno-kuća „Ružica“ s izložbom Dalmatinaca, a u 11:30 razgledat će se katolička crkva Uzašašća Gospodinova. Zatim slijedi obilazak središta sela i posjet izložbi slika i fotografija o Riđici. U 12:30 bit će zajednički ručak – dalmatinski roštilj i kolači, kušanje rakije i vina uz druženje u Podrumu „Milanko“ (kod Rajka). Povratak u Garu planiran je u večernjim satima. Troškovi putovanja po osobi iznose 20 eura ili 7800 forinti. Prijave se očekuju najkasnije do Uskrša na telefonski broj 06 70 670 2056 ili 06 70 333 6278 odnosno na e-adresu horvatgara@gmail.com.

PEČUH – U uredu pečuskoga gradonačelnika 24. ožujka održan je koordinacijski sastanak oko usklađivanja planova i programa Generalnog konzulata RH u Pečuhu i Grada Pečuha za 2023. godinu. Sastanku su prisustvovali gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy sa svojim zamjenikom za gospodarstvo Csabom Ruzsom te generalni konzul Drago Horvat i konzul savjetnik Neven Marčić.

SANTOVO – Kako nas je obavijestio predsjednik Stipan Kovačev, redovita godišnja skupština Državne udruge šokačkih Hrvata u Santovu održat će se 5. svibnja u novim klupskim prostorijama u zgradi na Trgu Ustava s početkom u 17:30. Poslije skupštine održat će se večera i zabava u santovačkoj Čajani (Teaház). Udruga ujedno poziva svoje članstvo, prijatelje i simpatizere da s 1 % poreza podupiru rad Udruge (porezni broj: 19044259-1-03).

SAMBOTEL – Odsjek za slavistiku, Odsjek za glazbenu pedagogiju i Odsjek za ugarsku književnost ELTE SEK-a ter Hrvatska samouprava Sambotela, Sambotelska grupa Kršćanske intelektualne udruge i Društvo sv. Kvirina 13. aprila početo od 18 uri na sambotelskoj Katedri za muzičku pedagogiju ELTE SEK-a (Ulica Géfin 28) organiziraju dvojezični književni večer u povodu Dana poezije naslova „Čovjek je ovdje nedostatan za ljubav“ u čast Jánosa Pilinszkyja. Hrvatska samouprava Budimpešte, Hrvatska samouprava Novoga Budima i Hrvatska samouprava XII. kvarta organizirale su jur književni večer u čast 100. obljetnice rođenja ugarskoga pjesnika. Izabrane pjesme Jánosa Pilinszkyja u prevodu Dinka Šokčevića objavilo je Hrvatsko društvo pisaca 2016. ljeta u Zagrebu pod naslovom „Čovjek je ovdje nedostatan za ljubav“. Moderator programa je Dinko Šokčević, a pjesme recitiraju Marica Fačko i Stipan Đurić uz glazbeni okvir Valéra Hegedúsa.

KAĆMAR – Na Veliki petak u župnoj crkvi sv. Ivana Nepomukog u Kaćmaru pobožnost križnog puta (koja će se moliti na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku) počinje u 16 sati. Misno slavlje na hrvatskom jeziku na drugi dan Uskrša s početkom u 11 sati služit će vlč. Szabolcs Tomaskovity.